

Kestävän kehityksen kohtaamo 1.2.2016

Valokuvat ryhmätöiden tuotoksista, jossa pyrittiin tuottamaan impulsseja kestävän kehityksen yhteiskuntasitoumuksen päivitykseen

Ryhmätöiden aiheet:

A. VISIO

B. PERIAATTEET

Tavoitteet:

1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin
2. Vaikuttavien kansalaisten yhteiskunta
3. Työtä kestävästi
4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt
5. Hiilineutraali yhteiskunta
6. Resurssiviisas talous
7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat
8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko
9. Aktiiviset suomalaiset keskinäisriippuvaisessa maailmassa (mahdollinen uusi aihealue/näkökulma)

VISIO

Päivitysehdotukset

Luonnon kantokyvyn rajoissa hyvinvoiva Suomi

Luonnon kantokyvyn turvaava ekologisesti ja sosiaalisesti hyvinvoiva Suomi.

VAIKKO PAUTISTUNEET X
VISIOSSA KUOSTUJEN (SINÄNÄ POHTEKIVITÄ)
SUOMEN KOKO MAAILMAN SUOMI USAAN
→ GAUMADIS NÄMKEINEN
ESSEN, FIN OAJJANINAM

POSITIIVISEMPI
NUOTILU
LUONNON KANTOKYVYN
SEKÄ USLOISSA
ETIA TEEMATEISSA A

Miksi vain luonto-
sana +ssa, ytimessä?
Kestävyyttä =
ekolog., sosiaalinen,
kulttuurinen (a. inhimillinen)

Vuonna 2050 Suomessa jokainen ihminen on arvokas yhteiskunnan jäsen.

... jokainen ihminen on arvokas ja aktiivinen yhteiskunnan jäsen

Monikulttuurisuus on yhteiskunnan jousikykyä voimavara.

Vuonna 2050 Suomi on sosiaalisesti kestävä ja tasa-arvoinen yhteiskunta

Uusi nuotiluuvi
... ARVOKAS JA AKTIIVINEN ...

Otsikko Positiivisempi. Pos. Luonnon kantokyky
Posi. Vuonna 2050. Van. Suomessa jokainen ihminen on arvokas yhteiskunnan jäsen.

VISIO: EI ARVOKAS
... JOKAINEN IHMINEN ON VAIKUTTAVA VMT.
KUNNAN JÄSEN

Suomi on hyvinvointiyhteiskunta, joka luo perustan ja edellytykset kaikkien kansalaisten, yhteisöjen ja yritysten kestäväälle toiminnalle.

Kestävä talous + hyvinvoinnin laajana

JOTTA TAVOITE X
HYVINVOINTIYHTEISKUNNASTA
VOI TOTEUTUA, SUOMEN
TAVOITUS TALOUSARVUA,
JA TYÖTÄ UNOHTAMATTA
TAVOITETTA PUIDEN TÄN LUONNON
KANTOKYKY

Suomi on OSAAVA
... HYVINVOINTIYHTEISKUNTA,
JONA VOI TOTEUTUA JA EDULLISET
KAIKIEN KANSALAISTEN, YHTEISÖJEN
JA YRITYSTEN TOIMINNALLE MAAILMAN
JAKSIVASTI MAAILMAN KEHITYKSEN
EDULLISET TAVOITTEET
- KESTÄVÄ JOUSTAVUUS

Luonnon kantokykyä ei ylitetä ja luonnonvaroja käytetään kestäväällä tavalla.

Luonnon monimuotoisuuden ei uhata, luonnon kantokykyä ...

Me emme ylitä luonnon kantokykyä ja käytämme luonnonvaroja kestävästi kotimaassamme ja globaalisti
suojelomme elyhteisöjä ja käytämme

Suomi edistää rauhaa, tasa-arvoa ja oikeudenmukaisuutta sekä tarjoaa käytännöllisiä ja kestäviä ratkaisuja maailman ongelmiin.

Tähän uusi muotoilu
→ Suomi toimii rauhasta / toimittuun ongelmaan ratkaisuun paikan päällä / tällä, mistä kriisi on

Suomi kantaa globaalien vauruunsa kehityksestä ja ilmaston muutoksesta myös taloudellisesti

VISIO: ...
Sovunsa
SOUDEPARISWS
Kans. erilistä lausetta?
(ei ole suomen lausekäs)

KESTÄVÄ
YHDYSKUNTAARVON
ON EDELLINEN

PERIAATTEET

Päivitysehdotukset

Globaali vastuu

Toimintamme vaikutukset ulottuvat pitkälle maamme rajojen ulkopuolelle. Maailman haasteet ovat myös Suomen haasteita ja niillä on mahdollisuus ottaa edelläkävijän rooli yhteisten ongelmien ratkaisemisessa.

Globaalin vastuun kantaminen edellyttää oikeudenmukaisuutta: Suomen on varmistettava toiminnallaan myös muiden mahdollisuudet kestävään kehitykseen ja sitä kautta turvallisuuteen ja rauhaan.

Yhteinen vastuu
 - yhteinen vastuu
 - yhteinen vastuu
 - yhteinen vastuu
 - yhteinen vastuu

...
 ...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

Luonnon kantokyvyn rajallisuus

Maapallon elämänsä ylläpitävien järjestelmien hyvinvointi on ihmisten hyvinvoinnin edellytys. Ihmisten määrä kasvaa, jolloin heikää kohti käytettävissä olevat luonnonvarat vähenevät.

Luonnon järjestelmien kyky tuottaa ja ylläpitää ihmisten ja muiden lajien hyvinvoinnille elintärkeitä toimintoja on vaarantunut. Toimintamme on sopeutettava luonnon uusiutumisen ja kantokyvyn rajoihin, jotta voimme turvata ihmiskunnan hyvän elämän mahdollisuudet myös tulevaisuudessa.

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

Ylisukupolvinen ajattelu

Toimintamme vaikutuksia on arvioitava pitkälle tulevaisuuteen. Sen sijaan, että edistämme lyhyen aikavälin intressejä, tarkastelemme päätöstemme vaikutuksia yli tulevien sukupolvien. Sukupolvet ylittävä näkökulma edellyttää laajojen kokonaisuuksien hallintaa, ratkaisujen keskinäisten vaikutuksien ymmärtämistä sekä vastuunottoa.

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

Yhdessä tekeminen

Kestävä kehitys toteuttamiseen tarvitaan kaikkia. Jokaisella on oltava valmius kestävien valintojen tekemiseen ja yhteiskunnalliseen vaikuttamiseen. Suomessa asioista kyetään sopimaan yhdessä ja voidaan luottaa yhteiskunnan toimivuuteen. Koko elämäkkaaren läpi kantava hyvinvointi ja perusturva luovat perustan kestäväälle yhteiskunnalle.

...
 ...
 ...

Tiedot ja taidot luovasti käyttöön

Tutkimus luo perustan yhteiskunnan sekä ihmiskunnan suurten haasteiden ratkaisemiselle. Osaamisen, tiedon, taidon ja luovuuden yhdistäminen on viisaan ja pitkäjänteisen tekemisen edellytys. Tarvitsemme sekä kokemusperäisen että tieteellisen tiedon avoimuutta ja jatkuvaa kehittämistä. Olemassa olevaa tietoa ja taitoja tulee hyödyntää nykyistä tehokkaammin kestävien ratkaisujen löytämiseksi. Yhteistyö, aloitteellisuus, kokeileminen ja erehtyminen ovat edellytyksiä uusien ratkaisujen löytymiselle.

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

...
 ...
 ...

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijajaneelin jäsen:

- Miten kytkeä ihmisten resurssit ja elämänlaatu paremmin toisiinsa?
- Miten pienemmillä resursseilla saadaan enemmän ja korkeampaa elämänlaatua?
- Kuinka estää ihmisten valuminen viimesijaiselle turvalle ja vaiheittain huono-osaisuuden notkelmiin?
- Miten saamme yhdistettyä ekologisen kestävyys ja elämänlaadun paremmin?
- Miten pitää huolta elämänlaadusta taloudellisen taantumun jatkuessa?
- Miten suomalaisten yksinäisyys uhkaa suomalaisten elintasoa ja elämänlaatua?

Relevantit Agenda 2030 – tavoitteet:

- End poverty in all its forms everywhere (Goal 1)
Ensure healthy lives and promote well-being for all at all ages (Goal 3)
Achieve gender equality and empower all women and girls (Goal 5)
Reduce inequality within and among countries (Goal 10)

Ennakkokysely:

- Väestön liikkuvuus, lisääntyvä pakolaisuus ja maahanmuutto
- Kansalaisten eriarvoistuminen Suomessa
- Lisääntyvä väestönosien vastakkainasettelu, ihmisoikeuskeskustelu
- Kokemus merkityksellisestä elämästä yhä tärkeämpi osa hyvinvointia
- Talouskasvun itseisarvoisuus kyseenalaistettu
- Äärimmäinen eriarvoisuus maailman köyhien ja rikkaiden välillä (62 hlöä/50%)
- Kehitysyhteistyörahojen leikkaukset

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITTEKSTI

1. Yhdenvertaiset mahdollisuudet hyvinvointiin

- Kaikille yhteiskunnan jäsenille taataan mahdollisuudet hyvään terveyteen, koulutukseen ja työllistymiseen.
- Ylläpidämme korkeaa koulutustasoa ja yleissivistystä sekä edistämme sosiaalista liikkuvuutta.
- Kestävä kehitys otetaan osaksi yleissivistävää opetusta, kaikkien alojen koulutusta ja elinikäistä oppimista.
- Vähennämme eriarvoisuutta turvaamalla riittävän toimeentulon ja perusturvan
- Kiinnitämme erityistä huomiota lasten ja nuorten hyvinvointiin
- Varmistamme kaikille yhdenvertaiset ja tasa-arvoiset hyvinvointipalvelut.
- Tuemme kulttuuristen oikeuksien toteutumista ja vahvistamme kestävästä kehitystä tukevia kulttuuriarvoja.
- Tuemme alkuperäiskansa saamelaisten mahdollisuuksia harjoittaa omaa kulttuuriaan kestävä kehityksen mukaisesti ja siirtää kulttuuriaan sukupolvelta toiselle.
- Vaikutamme osaltamme siihen, että äärimmäinen köyhyys saataisiin poistettua sekä eriarvoisuutta ja syrjintää vähennettyä maailmassa.
- Täytämme kehitysyhteistyösitoumuksemme.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

Suomi spesifi vai globaali tavoite?

• Osallisuus ja yhteisöllisyys
• Resurssien järkevä käyttö
• Miten saada enemmän ja korkeampaa elämänlaatua?

YHDENVERTAISET MAHDOLLISUUDET HYVINVOINTIIN

EUROOPAN UNIONIN TAVOITTEEN
MUKAAN

– Moinen yhteiskunta, jossa
vähennetään ja
määränsä mukaisesti
aikeudet
(Eri asia koulutuspolitiikan
kysymys)

Miten nykyisillä resursseilla saada enemmän elämänlaatua?

Kiinnitämme huomiota palvelujen ja tuotantoon vaikuttamiseen

LUODAAN MAHDON SUUDEN ROBOTISAATIO JA DIGITALISAATIO HYÖDYNTÄMÄKSI JA KILPIMÄN UUTTA AMMUNN KÄYTTÄÄ JA OMA-ALUUTTA

– Hyvä elämäntapa
ja henkilökohtaiset
tavoitteet
hyvinvointia
– Keskittämällä
ja tuella

Koulutusjärjestelmä
on tärkeä osa
hyvinvointia ja
omallisuuden
tunnetta
Tämä, koulutus
resurssit

Asiantuntijaneelin jäsen:

- Mikä on elämän mieli ja merkitys?
- Millainen moottori on merkityksen ja vaikuttamisen kokemus?
- Vaikuttaminen - aito mahdollisuus jokaiselle?
- Nuoret ja vaikuttaminen - tuho vai toivo?
- Kestävä valitus versus kestävä kehitys
- Sanahelinää, taas? Kohti arkea ja konkretiaa!

Relevantit Agenda 2030 - tavoitteet:

Promote peaceful and inclusive societies for sustainable development, provide access to justice for all and build effective, accountable and inclusive institutions at all levels (Goal 16)

Ennakkokokely:

- Vapaaehtoistoiminnan vahvistuminen
- Yhteisöllisyyden uudet muodot
- Digitalisaation mahdollisuudet
- Asenteiden koveneminen: vihamielisyys, epäluottamus, vastakkainasettelu
- Maahanmuuttajien integroinnin haasteet
- Kulttuurinen monimuotoisuus

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITETEKSTI

2. Vaikuttavien kansalaisten yhteiskunta

IAMIK-SET

KEVÄ ME?
TOIMISAT? → MERKITYS
DIMENSIO

TAVOITE
KAIKILLA IHMISSÄ ON
OSALLISUUDEN TAARTE
JA MAHDOLLISUUS
VAIKUTAA ITSELLEEN
MERKITYKSELLISIIN
ASIOIHIN

...ne demokratiaa ja kaikkien tasa-arvoisia asioihin.
...emme nuorten yhteiskunnallista osallisuutta ja hallinnon läpinäkyvyyttä: avoin ja julkinen päätöksentekeminen ja vaikuttaa yhteiskunnallisiin asioihin.

- Edistämme kulttuurista aktiivisuutta, monimuotoisuutta, yhdenvertaisuutta ja suvaitsevaisuutta, jotta kaikki kansalaiset, myös eri vähemmistöt, voivat osallistua täysipainoisesti yhteiskunnan kehittämiseen
- Osallistumme aktiivisesti kansainväliseen yhteistyöhön rauhan ja turvallisuuden, ihmisoikeuksien sekä kestävä kehityksen edistämiseksi.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

- MITEN VAIKUTTAMINEN VOIDAAN TUODA LÄHEMMÄS YKSILÖÄ KUITENKIN INKLUSIIVISIKTI JA YHTEISMÖTÄ KOROSTAEN
- MAAHANMUUTTAJAT ^{VAIKUTTAVIA} TOIMIJUINA, ONKO TOP DOWN MUOTOILUJA MUOKKAAMIN?
- VAIKUTTAMIS^ÖKOULUTUS, KAPASITEETIN VAHVISTAMINEN PIENESTÄ ^{ESIM. NYORISO} "PITÄEN" ^{lisää}
- ^{lisää} KONKRETIAA JA TAVOITTEELLISUUTTA, MITATTAVUUTTA (MERKITYKSELLISYYS) ^{→ kaikille! Ei vain niille, joita valitsemalla kunnostaa (om. demokratiamuutos) (opetusministeriö)}
- KETÄ Ovat "KANSALAISET" - JOKAINEN IHMINEN / YKSILÖ
- ZILTTÄÄKO MS. HYVIN TOIMIVA DEMOKRATIA VAIKUTTAMISEN KANAVAKSI? EI AINOASTAAN YHTÄ TAPAA VAIKUTTA
- KANNUSTAVUUS, MERKITYKSELLISYYS, KOHTAAMINEN, YHTEISÖLLISYYS
- TUNNE OSALLISUUDESTA JA ^{TEHD}VAIKUTTAMISEN KANAVISTA

TUNNE
OSALLISUUDESTA
& MAHDOLLISUUS
VAIKUTTA

MINÄ OLEN OMAN
ELÄMÄNI TOIMIJ

KUKEKO
IHMISET
MATA OMAKSI?
KUKEKO HALU/MOHDOL
SUUTA VAIKUTAA?

TEOSTAMISEN
VAIKUTTAMINEN
MÄ MITÄ SINILÄÄ
MÄ MITÄ MUKTYS
MÄ MITÄ MUKTYS

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijajaneelin jäsen:

- Työn ekologinen kestävyys ensisijaista
- Tuotantotapojen muututtava, jotta voidaan vähentää energiankulutusta ja luonnonvarojen kulutusta
- Työn murros: työsuhteiden pirstoutuminen ja toimeentulon monimuotoistuminen
- Työttömyysongelman markkinaehtoiset ratkaisut riittämättömiä, sosiaaliturvajärjestelmän uudistamisen tarve
- Kansainvälisen muuttoliikkeen aiheuttamat paineet työmarkkinoille

Relevantit Agenda 2030 –**tavoitteet:**

Promote sustained, inclusive and sustainable economic growth, full and productive employment and decent work for all (Goal 8)

Ennakkokysely:

- Globaali työnjaon muutos
- Väestön liikkuvuus
- Lisääntynyt pakolaisuus
- Maahanmuuttajien integroinnin tärkeys ja haasteet

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITETEKSTI

3. Työtä kestävästi

- Muutos kohti kestävämpää taloutta toteutetaan muun muassa työpaikkoja lisäämällä ja työn tuottavuutta, tuloksellisuutta ja laatua parantamalla.
- Tavoitteenamme on korkea työllisyysaste.
- * Edistämme ^{luot. kes} vihreän talouden työpaikkojen syntyä.
- Kehitämme koulutus- ja sosiaaliturvajärjestelmiä muuttuvien osaamis-, työmarkkina- ja toimeentulotarpeiden mukaisesti.

+4 kpl lausua

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

- Osaamisen ylläpitäminen siirtymään vähähiiliseen yhteiskuntaan (toimivat, yritt., työntekijät)
- Rakennusmuutosraha ihmisten siirtymiseen ^{FA} teoll. alajen uudistamiseen → tuotantotapojen muutos, laatu, kestävyys
 → ammattista, toimialasta ja paikasta alueelta toiseen
 → ohjelmitt → Polkuja tarkentaa!
 → kollektiivinen uudistus
- Harmaan talouden torjunta.
- Työllistämisen / kykyistä pitää madaltaa!
 ↳ työttömyys
- Kestävä kehitys -temuinen (pää vihreä talous pte)
- Työllisyystoiminta ja turvallisuus sisään!
- koulutus- ja sosiaaliturvaj. → muutoksen muotoon: ^{Varmistamme} (Kehittämme) perustoimeentuloa ja tuhoa
- Ekolog. kestävän työpaikkojen arvonluonti ↑ - ekologinen kestävyys laatuun työn prosesseihin, toimipaikoihin, ...

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijapaneelin jäsen:

- Tarve osallistaa kansalaisia päätöksentekoon ja lisätä kansalaisten yhteenkuuluvuutta kasvaa
- Jakamistalous vahvistuu ja yhteisten liikkumispalvelujen tarjonta lisääntyy
- Kaupunkien ja maaseudun välille tarvitaan uusia yhteistyömalleja; samoin yhdyskuntien ja paikallisyhteisöjen tavoitteen asetantaan.
- Kiinnostus kokeillulliseen kehittämiseen ja testausalustoihin vahvistuu.
- Tarve parhaiden käytäntöjen jakamiseen sekä ulkomaisten että kotimaisten yhdyskuntien ja paikallisyhteisöjen välille kasvaa.

Relevantit Agenda 2030 –tavoitteet:

Make cities and human settlements inclusive, safe, resilient and sustainable (Goal 11)

Ennakkokysely:

- Väestön kasvu ja liikkuvuus
- Lisääntyvä pakolaisuus ja maahanmuutto
- Lisääntynyt uskontojen välinen vastakkainasettelu
- Kaupungistuminen ja ympäristöstä vieraantuminen
- Sitoutuminen yhteiskuntaan ja paikkaan yhä lyhytjänteisempää
- Lisääntyvä panostus hiilivapaaseen liikkumiseen, mm. pyöräily

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITETEKSTI

4. Kestävät yhdyskunnat ja paikallisyhteisöt

- Luomme kestäviä ja turvallisia yhdyskuntia, joissa työpaikat, asuminen, monipuoliset palvelut, kestävä liikennejärjestelmä, tieto- ja viestintäteknologian hyödyntäminen sekä viheralueet tukevat taloudellista, sosiaalista, kulttuurista ja ympäristön hyvinvointia.
- Vahvistamme paikallisyhteisöjä tukemalla kansalaisyhteiskunnan toimintamahdollisuuksia, kehittämällä yhteisöllisen oppimisen ja muutoksen tekemisen mahdollistavia kohtaamispaikkoja, toimintamalleja ja paikallista päätöksentekoa, jotta asukkailla on mahdollisuudet luoda viihtyisiä ja terveellisiä elinympäristöjä. Vähennämme liikennetarvetta, lisäämme etätyöjärjestelyjä sekä vahvistamme sähköisiä palveluita.
- Varaudumme muuttuviin ilmasto- ja vesioloihin ja edistämme ilmastomuutokseen sopeutumista paikallisesti.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

- Liikennemiseen kannustavia / mahdollistavia yhteiskuntarakenteita
- Verovaikeuksista maaseudun ja kaupunkien välillä enemmän, myös maaseudun T&K
- Laaja-alaisempaan kokeilyyn ^{ja tutkimukseen} mahdollistaminen, rahoituksen helpottaminen
- Ympäristöyhteisöjen ja yhteisöllisyyden tekeminen kaupunkimaisessa ympäristössä, yksittäisyyttä ^{voimastavaksi} kulttuurissa
- Helpollisempaa tehdä, ymmekäänmpää sanamuotoja
- Turvallisuuden tunteen ja yhteisöllisyyden linkittyminen...
- Maaseudun elinolosuhteiden
- Parempi työ- ja elämäntilaisuus maaseudun käytäntöin
- Yritysten stouhtuminen ^{oikein} mahdollistaminen, yritysten toiminnan kehitys mahdollistaminen hyödyntäminen
- Uudentaisia yhteistyömalleja asukkaat-yritykset - maaseud-kaupunki
- Turvataan jatkossakin lainsäädännöllä, että kaupunkirakenteeseen sisältyy ^{viher- ja} viheralueita
- Etätyöjärjestelyjen lisäksi tietään osa-aikajen tekemisen mahdollisuudet ^{erilaisten} jatkuvan työjärjestelyjen tekemiseen

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijapaneelin jäsen:

- Turpeen energiakäytön hallittu alasajo?
- Mistä elintila aurinko- ja tuulivoimainno-vaatioille perusvoiman ja rajatun verkkokapasiteetin puitteissa?
- Miten tuleva ydinsähkö pärjää kilpailussa 0-marginaalisen uusiutuvan sähkön kanssa?
- Mitä on 'markkinaehtoinen' energiapolitiikka? (nyt tuet pääasiassa fossiilille)
- Entä jos energiankulutus laskee Suomessa?
- Miksi energiatehokkuus on niin vaikeaa Suomessa?

Relevantit Agenda 2030 – tavoitteet:

Ensure access to affordable, reliable, sustainable and modern energy for all (Goal 7)
Take urgent action to combat climate change and its impacts (Goal 13)

Ennakkokysely:

- Biotalousajattelu hallitusohjelmassa
- Vihreän talouden läpilyönti
- Pariisin ilmastopimuksen toimeenpanon haasteet
- Öljyn hinnan halpeneminen
- Uusiutuvien energiamuotojen kilpailukyvyyn muutokset

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITTEKSTI

5. Hiilineutraali yhteiskunta

- Tavoitteenamme on hiilineutraali yhteiskunta, johon pääsemiseksi toteutamme kansallista tiekarttaa kohti vuotta 2050.
- Keskeisiä keinoja tavoitteen saavuttamiseksi ovat energiatehokkuuden nostaminen, uusiutuvien energiamuotojen osuuden kasvattaminen ja vähähiilisten talouden sektoreiden kehittäminen. ^{+ metsät}
- Kehitämme älykkäitä ja monimuotoisia rakenteita, kuten liikenne- ja energiajärjestelmiä, jotka mahdollistavat ja edistävät uusiutuvien energiamuotojen käyttöä ja energian säästöä sekä kannustavat vähentämään energiankulutusta. ^{+ asumiseen}
- Panostamme innovatiivisten energiatekniologioiden- ja muotojen kehittämiseen ja uuteen liiketoimintaan.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

- uudet energiamuodot puuttuvat kokonaan ^{möy muut alat kuin energisektori: maatalous, liikenne}
- hiilineutraali ja palautumiskykyinen ^{resilientti} yhteiskunta (mm. hajautettu järjestelmä) ^{– innovaatiot mukaan}
- hajautettu järjestelmä ^{ei näin tarkalleen?}
 - turva lisäsuojakökölma ^{– usein tehokkaampi}
 - aina tarvitaan hajautettua JA keskitettyä järjestelmää
- kansallinen tiekartta & ilmastolaki ^{– hallittu alasajo = riittävän pitkä siirtymävaihe}
 - yhteiskunta ei tule olemaan hiilineutraali 2050 ^{– "kohti hiilineutraalia yhteiskuntaa"}
 - ilmasto- ja energiastrategian päivitys alkoi joulukuussa ^{– Energiateollisuuden tavoite on hiilineutraali v. 2050}
- kannona myös ki. yhteistyö, esim. yhteiset hankkeet
- uusiutuvien energiamuotojen häiriöiden minimoiminen ^{– Suosittelua mahdollisuus profiloitua häiriöiden minimoimisesta}
 - biotaleusalan biotaleusalan + EU- ja W-kontakteista tulvat selvitykset
 - kunda määrittää mitkä? uusiutuvien energiamuoto?
- uusiutuvat energiamuodot & työpajat ^{– yrittäjät pinnä, mutta usein myös välillisiä työpajakoja}
 - Suomessa lisäksi eniten työpajakoja Euroopassa
- järkevät toimet ^{– sitä vähennetään, mitä kannattaa vähentää}
 - ei oteta kantaa yksittäisiin energianlähteisiin sellaisenaan, vaan niiden vaihteleviin tavoitteet määräävät toimet

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijapaneelin jäsen:

- Ekotehokkuus ja taloudellinen tehokkuus
- Ohjaus- ja kannustinmekanismit yrityksille ja kotitalouksille
- Ilmastotehokas energiajärjestelmä
- Kohti resurssitehokasta yhdyskuntarakennetta ja liikennettä

Relevantit Agenda 2030 – tavoitteet:

End hunger, achieve food security and improved nutrition and promote sustainable agriculture (Goal 2)
Build resilient infrastructure, promote inclusive and sustainable industrialization and foster innovation (Goal 9)

Ennakkokysely:

- Vihreän talouden läpilyönti
- Pariisin ilmastositomuksen toimeenpanon haasteet
- Biotalousajattelun vahvistuminen, mm. hallitusohjelma
- Kiertotalouden nousu Suomen, EU:n ja globaalin kehittämisen kärkeen
- Kasvatavat resurssitehokkuusvaatimukset
- Huoltovarmuuskysymysten merkitys
- Kestävien teollisten investointien tarve

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITETEKSTI

6. Resurssiviisas talous

- Suomi ja suomalaiset edistävät ja tarjoavat kestäviä ja kilpailukykyisiä ratkaisuja kansallisesti ja globaalisti.
- Lisäämme resurssitehokkuutta ja luonnonvaratuottavuuden moninkertaistavia liiketoimintamalleja sekä kokeiluja.
- Yrityksemme ovat maailmanlaajuisesti arvostettuja yhteiskuntavastuullisessa liiketoiminnassa.
- Viisas resurssien ja avoimen tiedon hyödyntäminen on yritysten ja yhteisöjen kilpailuetu sekä perusta ympäristöliiketoiminnalle.
- Suomi tarjoaa maailman parhaimmat testimarkkinat ja toimintaympäristön ympäristöinnovaatioille ja kestäväälle taloudelle.
- Panostamme erityisesti puhtaaseen teknologiaan, korkeatasoiseen tutkimukseen, biotalouteen ja uusiutuvaan energiaan sekä aineettomien palvelujen ja tuotteiden kehittämiseen ja tuottamiseen.
- Suomi osoittaa edelläkävijyyttä kestävässä ruoantuotannossa ja metsätaloudessa.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

- TIIVISTÄMÄN JA SELKEÄTÄMINEN (ETIM U BUICET TRGH)
- GOAL 12 MUKAAN, MYT PÄITTE
- KRIITTISILLE ASIOILLE VAIN SÄÄTELYÄ (SMART REGULATION)
- VM MUKAAN

- Onnittelokortit tulee lähettää
- materiaali- ja poraustarvikkeet
- kierrätysohjelma käsiteltävä
- resurssien edistys
- ohjauksen luonnonvaratuotannossa

Resurssitehokkuutta
Luonnonvaratuotannosta
kaanta!
→ Kehokäsitteitä
jokotodassa

Resurssiviisuus
Vastavain ottaa
Vahvemmin mukaan
Investointien ja
kehittämiseen

Alueellinen päätöksenteko
ja julkiset palvelut
vähentämässä
resurssivastuuta

Edelläkävijyyttä
toteuttaa!
Infran ja osaamisen
edistämiseksi
luottamus!

KASVUPESUNPÄSSÄ -
MIDEN

Teollisten yritysten
edistys

Luonnonvaratuotanto
Terveellinen toiminta
kotiin
Ei ole kukaan
Ei ole kukaan
Ei ole kukaan
Ei ole kukaan

- 1) Kokonaisvaltaisuus - finanssiväliket, finanssiväliket, finanssiväliket
- 2) Vrt edelle. VM:n rooli
- 3) Agenda 2030:n kestävä kehitys ja tuotanto sisältä työtä

Lisäämme resurssitehokkuutta
(ja luonnonvaratuotannosta)
moninkertaistamalla
→ Lisäämme kiertoaluetta
edistämällä liiketoimintamalleja

Edistämme uusien
luonnonvarojen käyttöä
suhhteissa usotamme
luonnonvarojen

Resurssiviisuus
Kehittämme teknologisesti
keuhkoin ja resurssitehokasta
energia- ja liikenne-
infrastruktuuria

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijaneelin jäsen:

- Luonnonvarojen kulutusta ja CO2-päästöjä / hö pitäisi pystyä leikkaamaan noin 1/5-1/10:aan lähivuosikymmeninä.
- Edellytyksenä teknologian kehittäminen sekä yhteiskunnan sopeutuminen niukkaressurssi-sempaan ja vähäpäästöisempään talouteen
- Yhteiskunta, lähiyhteisö ja sosiaaliset verkostot luovat puitteet elämäntavalle
- Edelläkävijöitä tarvitaan, mutta laajempi ja pysyvämpi muutos edellyttää kriittistä massaa
- Uusien ratkaisujen lisäksi tarvitaan poliittista keskustelua tavoitetasoista ja keinoista

Relevant Agenda 2030 –

tavoitteet:

Ensure sustainable consumption and production patterns (Goal 12)

Ennakkokysely:

- Lisääntynyt ekologisen elämäntavan suosio
- Kaupungistuminen ja ympäristöstä vieraantuminen
- Muutostarpeet ulottuvat kulttuurin, arvomaailman ja maailmankuvan tasolle
- Kohtuutalouden vaatimukset
- Muutokset ihmisten luontosuhteessa ja ekososiaalisen sivistyksen tarve

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITETEKSTI

7. Luonnon kantokykyä kunnioittavat elämäntavat

- Muutamme osaltamme luonnonvarojen kulutuksen maailmanlaajuisesti ympäristön kannalta kestäväälle tasolle vuoteen 2050 mennessä.
- Panostamme siihen, että kuluttajat ja yritykset pienentävät omaa ekologista jalanjälkeään
- Teemme kuluttajien luonnonvaroja säästävät valinnat asumisessa, liikenteessä ja ruokailussa mahdollisimman helpoiksi ja kannattaviksi.
- Kannustamme yrityksiä ja yhteisöjä tarjoamaan kuluttajille kestävästi tuotettuja tuotteita ja palveluita.
- Vahvistamme toiminnassamme kestäviä valintoja arvostavia asenteita.
- Tuemme aineettomaan kulutukseen perustuvia elämäntapoja sekä niitä tukevia palveluja.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

Julkisen sektorin mahdollisuuksien ja etujen

Luonnonvarojen vähentämisen

Yhteiskunta eline kalibogien valitsee
-voimalla
-intellektuaalisella elämäntavalla

Luonnonvarojen vähentämisen
Ei elämäntavassa

• TEKNOLOGIAINNOVAATIO
• KEESTÄVÄN TUULVAISUUDEN
• RAUHTAMINEN EKOLUJALUJESTELMAN
• PÄÄKÄRÄKSI

d) kestävä elämäntapa...
JA VÄHÄN LUONNON -
VÄHÄN KULUTTAVA
... tunteita ja palveluja

Luonnonvarojen vähentämisen
- voimalla
- intellektuaalisella elämäntavalla

Luonnonvarojen vähentämisen
- voimalla
- intellektuaalisella elämäntavalla

Transformatiivinen
oppiminen ja innovointi
- toiminnasta ja ideista
paradigmaa ja
budjetin tekemisen
oppiminen

Julkisen sektorin mahdollisuuksien ja etujen

Mahdollistamme sen
- voimalla
- intellektuaalisella elämäntavalla

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Asiantuntijapaneelin jäsen:

- Luonnon monimuotoisuudessa ei vielä tapahtunut käännettä parempaan
- Ekosysteemipalvelut tuottavat hyötyjä ihmiselle. Se on perustelu luonnon ja sen toimivuuden turvaamiselle luonnon itseisarvon lisäksi.
- Luonnolle haitalliset tuet syövät verorahoja ja heikentävät ekosysteemejä ja niiden palveluita
- Luonnonmukaisilla ratkaisuilla voidaan välttää kalliita ja ympäristölle haitallisia laitteita ja järjestelmiä ja samalla edistää luonnon suojelua
- Muovirokaantuminen jättää pysyvän jäljen maapallon geologiaan ja vaikuttaa luontoon.

Relevantit Agenda 2030 – tavoitteet:

Conserve and sustainably use the oceans, seas and marine resources for sustainable development (Goal 14)

Protect, restore and promote sustainable use of terrestrial ecosystems, sustainably manage forests, combat desertification, and halt and reverse land degradation and halt biodiversity loss (Goal 15)

Ennakkokysely:

- Biotalousajattelu hallitusohjelmassa ja sen ympäristökestävyyden arvioinnin tarve

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITTEKSTI

8. Luontoa kunnioittava päätöksenteko

- Kasvatamme luonnon monimuotoisuuden arvostusta ja lisäämme tietoisuutta sen merkityksestä, jotta hallinto, kunnat, yritykset ja kansalaiset huomioivat sen päätöksenteossa ja toiminnassaan.
- Tavoitteena on luonnon monimuotoisuuden köyhtymisen pysähtyminen vuoteen 2020 mennessä.
- Vahvistamme luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen kestäväää käyttöä edistävää ja omistusoikeutta kunnioittavaa ohjausta.
- Lisäämme ymmärrystä ekosysteemipalveluiden merkityksestä hyvinvoinnille
- Suuntaamme uudelleen ympäristön kannalta haitallisia kannustimia ottaen huomioon sosiaaliset, taloudelliset ja kulttuuriset olosuhteet tasapainoisella tavalla.
- Edistämme tieteellisen tutkimustiedon käyttöä päätöksenteon tukena.

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

- Miten vaikutamme luontoa kunnioittavaan päätöksentekoon maailman kriisin kestäviin kestäviin kestäviin ja maahanmuuttajät? → Luonnon kestävyysvarmistaminen kriisialueilla
- Luonnon käytön suunnittelu ja päätöksenteko paikallistasolla → paikallisten asukkaiden huomioiminen → kuuleminen aidosti → kansalaisten vaikutusmahdollisuuksien lisääminen sellaisista asioista, jotka
- Pelkkiä tieto ei auta → pitäisi päästä yhdessä tekemiseen } lisäavat luonnon kantokykyä
- Metsien hoito → jatkuva kasvatus } konkreettisia
- Kasvikset maan alle → s. p. vedet } kasvatus
- Muovipurssien kieltä → biotaloudesta apua
- Ravinteiden kierron tehostaminen → fosfori loppuu }
→ vettä tila
- Luonnon hyödyntäminen maahanmuuttajien kotoutuksessa → luonto tutuksi moni-kulttuuriselle Suomelle
- luonnonmukaiset ratkaisut ovat kestäviä ja taloudellisia
- Luonnon monimuotoisuuden lisääminen esim. kaupungeissa → viherympäristö
- Ekosysteemit terveydellä ja hyvinvoinnilla edistyneinä } maankäytön suunnittelusta
- Toimivat ekosysteemipalvelut ovat edellytys ihmiselle.
- Edellyttämme tieteellisen tutkimustiedon käytön päätöksentekoa tukena. → Tehdään aktiivinen ja tietoa ja läpinäkyvä valinta tietoon pohjautuen → virstatua läpinäkyvyyttä
- Varovaisuusperiaate

1. PÄIVITYKSESSÄ HUOMIOITAVAT IMPULSSIT

Huom!

- Ei toisteta Suomen kehityspoliittisia tai turvallisuuspoliittisia linjauksia!
- Miten sitoumusasiakirjassa voidaan luoda kytkentää kansallisten toimien ja globaalin vastuun välillä?
- Tarvitaanko uutta tavoitetta, vai voidaanko näkökulma ottaa riittävästi osana visiota, periaatteita tai muita tavoitteita?

Relevantit Agenda 2030 – tavoitteet:

Strengthen the means of implementation and revitalize the Global Partnership for Sustainable Development (Goal 17)

Ennakkokysely:

- Monien yhteiskuntien yleinen vakaus uhattuna
- Poliittisten ääriliikkeiden nousu Euroopassa
- Turvallisuustilanteen heikentyminen
- Lisääntynyt terrorismi
- Kasvavat turvapaikan hakijamäärät
- Kehitysyhteistyön määrärahojen leikkaukset

2. PÄIVITETTÄVÄ TAVOITETEKSTI

9. "AKTIIVISET SUOMALAISET KESKINÄISRIIPUVASSA MAAILMASSA"

•

- JOHDONMUKAISUUS

→ TUODAAN SE ESILLE

- GLOBAALI - LOKAALI

- LINKKI

•

•

•

•

- HEIKKOJEN RYHMÄIN JA VÄHEMMIEN ALOJEN VARUSTAMINEN

- VASTUULLISET MKIT, SEKTÖRIN INVESTOINNIT

- GLOBAALI EELIARVOISUUS

→ CUPEN VAIKUTTAMINEN

- SUOMEN ROOLI RAVANEGOSIAJANA

→ JURISTINEN PUUTTAMINEN

3. RYHMÄNNE KOMMENTIT

Mahdollisia ohjeita kommentointiin...

"GLOBAALI ULOTTUVUUS"
TULISI NÄKYÄ MYÖS
KAIKIEN TAVOITTEIDEN
ALLA, ELLI LINKIT
TAVOITTEIDEN JA GLOBAALI-
VAIKUTUSTEN VÄLILLÄ
NÄKYIKSI

SITOUKSEN LAADINTA -
OHJEISSA PITÄISI OHJATA
SITOUKSEN TAVOITTEIDEN
POHTIMAA SITOUKSEN
GLOBAALIA VAIKUTAVUUTTA